

תלמודו בידו

דף יב עמוד ב

[א] מדוע נגזר על וּשְׁתִּי שֶׁתֵּבֵא עֲרוּמָה לִפְנֵי אַחֲשֹׁרוֹשׁ, וּמִדּוּעַ מֵיֵאֵנָה לָבוֹא ?

[ב] מִי הֵם "הַחֲכָמִים יוֹדְעֵי הָעֵתִים", וּמָה הַשִּׁיבּוֹ לַאַחֲשֹׁרוֹשׁ ?

[ג] כִּיצַד נִדְרַשׁ "וְהַקְּרוֹב אֵלָיו כְּרִשְׁנָא" וְגו', וְאֵיךְ שְׁמוֹת שְׂרֵי הַמֶּלֶךְ מְרַמְזִים עַל הַקְּרִבְנוֹת ?

[ד] הֲאֵם מִרְדְּכִי הַיְּהוּדִי הִיָּה מִשְׁבֵּט יְהוּדָה אוֹ מִשְׁבֵּט בְּנִימִין ?

[ה] אֵת מִי הָאֲשִׁימָה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרַת הַמֶּן לַהֲרוֹג אֶת כָּל הַיְּהוּדִים ?

[א] נִגְזַר: מִדָּה כְּנִגְדַּ מִדָּה עַל כֵּךְ שֶׁהִיתָה מִפְּשִׁיטָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹשָׂה בְּהֵן מִלֹּאכָה בִּשְׁבֹת. מֵיֵאֵנָה לָבוֹא: מַחֲמַת שְׁפָרְחָה בָּהּ צָרַעַת, אוֹ מִשּׁוֹם שֶׁהִמְלִיךְ גְּבִרְיָאֵל עָשָׂה לָהּ זֶנֶב.

[ב] יוֹדְעֵי הָעֵתִים: אֵלּוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיּוֹדְעִים לַעֲבֹר שְׁנִים וּלְקַבּוֹעַ חֲדָשִׁים. הַשִּׁיבּוֹ לּוֹ: שְׁמִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִיטְלָה מֵהֶם עֲצָה, וְאֵין בִּיכּוּלְתָם לְדוֹן דִּינֵי נַפְשׁוֹת. אֵלֹא יֵשׁ לוֹ לִפְנוֹת לַחֲכָמֵי מוֹאֵב שִׁישְׁבוּ בַּמְּקוֹמָם וְלֹא גָלוּ.

[ג] הַקְּרוֹב: מִלֹּאכֵי הַשֶּׁרֶת הִזְכִּירוּ לִפְנֵי הַקֵּב"ה אֶת הַקְּרִבְנוֹת שֶׁהִקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיו, כְּדֵי שִׁיִּנְקוֹם בּוֹשֶׁתִי, וְתִמְלֹךְ אֶסְתֵּר תַּחְתִּיהָ.

כְּרִשְׁנָא, כְּרִים וְכִשְׁשִׁים בְּנֵי שְׁנָה. שֶׁתֵּר, שְׁתֵּי תוֹרִים. אֲדַמְתָּא, כְּנִגְדַּ מִזְבַּח אֲדָמָה. תְּרִשִׁישׁ, כְּנִגְדַּ אֲבֵן הַחֹשֶׁן שֶׁשְׁמָהּ תְּרִשִׁישׁ. מֶרְס, כְּנִגְדַּ מָה שֶׁמִּירְסוֹ דָם הַקְּרִבְנוֹת. מֶרְסָנָא, כְּנִגְדַּ שְׁמִירְסוֹ אֶת הַמִּנְחוֹת. מִמוֹכֵן, כְּנִגְדַּ שֶׁהִכִּינוּ שֶׁלַחַן בַּהֲקָרְבַת הַקְּרִבְנוֹת.

[ד] מִשְׁבֵּט בְּנִימִין, שֶׁנֶּאֱמַר "אִישׁ יִמִּינִי". אֵךְ גַּם נִקְרָא "אִישׁ יְהוּדִי", מִשּׁוֹם:
1. שֶׁכָּפַר בַּעֲבוּדָה זָרָה. 2. שֶׁאִמּוֹ הִיָּתָה מִיְּהוּדָה.
3. שֶׁבִּזְכוֹת דּוֹד מִשְׁבֵּט יְהוּדָה שֶׁלֹּא הָרַג אֶת שְׁמַעִי נִוֹלַד מִמֶּנּוּ מִרְדְּכִי.

[ה] אֵת דּוֹד: שֶׁלֹּא הָרַג אֶת שְׁמַעִי בֶּן גְּרָא, וְנִוֹלַד מִמֶּנּוּ מִרְדְּכִי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּחֲוָה לַהֲמָן, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ רָצָה לַהֲרוֹג אֶת כָּל הַיְּהוּדִים.
אֶת שְׂאוּל: שֶׁבֵּא מִבְּנֵימִין, עַל שֶׁלֹּא הָרַג אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עַמְלֵק, וְנִוֹלַד מִמֶּנּוּ הַמֶּן הַרְשָׁע.

לַעֲלִילֵי נִשְׁמַת הָרֵב יִשְׂרָאֵל מִשֶּׁהַּ הִכְהֵן בֶּן דּוֹד ז"ל